

Warszawa, 28 października 2024 r.

Szanowny Pan
Karol Dałek
Zastępca Dyrektora
Departamentu Zawodów
Prawniczych
Wydział Tłumaczy Przysięgłych

Szanowny Pan
Bolesław Cieślik
Naczelnik
Wydziału Tłumaczy Przysięgłych

Szanowny Panie Dyrektorze,
Szanowny Panie Naczelniku,

organizacje zawodowe tłumaczy działające w ramach grupy roboczej przy MS, to jest:

- Bałtyckie Stowarzyszenie Tłumaczy,
- Lubelskie Stowarzyszenie Tłumaczy,
- Polskie Stowarzyszenie Tłumaczy Konferencyjnych,
- Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS,
- Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich,
- Związek Zawodowy Tłumaczy Przysięgłych

przedstawiają listę tematów, które traktują jako pilne do omówienia w ramach grupy roboczej, oraz propozycje rozwiązań związanych z nimi problemów:

- 1) Proponowane zmiany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości zmieniającym rozporządzenie w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego:**
  - 1. Stawki urzędowe za tłumaczenia ustne,**
  - 2. Stawki za pracę w godzinach nocnych, w niedziele i święta,**
  - 3. Rozliczenie znaków w tłumaczeniu pisemnym na język obcy postępujący się ideogramami,**
  - 4. Indeksacja stawek urzędowych o inflację.**
- 2) Rozliczenia podatkowe tłumaczeń wykonywanych na rzecz organów administracji publicznej.**
- 3) Rozliczenia kosztów tłumaczenia (zwrot kosztów dojazdu i zwrot kosztów przesyłki) – uściślenie wymogów formalnych dotyczących dokumentowania poniesionych kosztów.**

4) Podjęcie interwencji w sprawie organizowania przez organy przetargów na tłumaczenia poświadczone oraz zlecenia tłumaczeń pośrednikom zamiast powoływania tłumaczy przysięgłych.

Ad 1) punkt 1.

Stawki urzędowe za tłumaczenia ustne.

Obecnie obowiązujące stawki urzędowe za tłumaczenia ustne rażąco odbiegają od stawek rynkowych, co skutkuje tym, że organom administracji publicznej jest niezwykle trudno znaleźć doświadczonych i dyspozycyjnych tłumaczy przysięgłych gotowych podjąć się tłumaczenia ustnego w postępowaniach prowadzonych przez organ. Naszym zdaniem należy zmienić sposób rozliczania tłumaczeń ustnych, a mianowicie:

- 1) Oddzielić stawkę za tłumaczenie ustne od stawki za tłumaczenie pisemne – obecnie stawka za tłumaczenie ustne stanowi 130% stawki za jedną stronę tłumaczenia na język obcy. Proponujemy wprowadzenie stałej stawki za jedną godzinę tłumaczenia.
- 2) Proponujemy wprowadzenie wyraźnego rozróżnienia stawki za pierwszą godzinę tłumaczenia (która powinna pokrywać także czas niezbędny na dojazd i powrót w miejscowości stałej siedziby tłumacza oraz konieczność zarezerwowania terminu na tłumaczenie dla organu). W naszym mniemaniu stawka za pierwszą godzinę tłumaczenia powinna wynosić 300% stawki za każdą następną godzinę tłumaczenia.
- 3) Proponujemy wprowadzenie stawki wynagrodzenia za czas spędzony w dojeździe na tłumaczenie do miejscowości poza stałą siedzibą tłumacza. Stawka za czas w dojeździe powinna stanowić co najmniej 50% stawki za godzinę tłumaczenia powyżej pierwszej godziny tłumaczenia.

W poniższej tabeli przedstawiamy przykładowe zestawienie proponowanych stawek za tłumaczenia ustne:

	I grupa	II grupa	III grupa	IV grupa
Stawka za pierwszą godzinę tłumaczenia (w PLN)	300,00	360,00	405,00	480,00
Stawka za drugą i dalsze godziny tłumaczenia (w PLN)	100,00	120,00	135,00	160,00
Stawka za czas spędzony w dojeździe w przypadku tłumaczenia wykonywanego poza miejscem stałej siedziby tłumacza przysięgłego, za każdą godzinę (w PLN)	50% stawki za drugą i dalsze godziny tłumaczenia 50,00	50% stawki za drugą i dalsze godziny tłumaczenia 60,00	50% stawki za drugą i dalsze godziny tłumaczenia 67,50	50% stawki za drugą i dalsze godziny tłumaczenia 80,00

Zastosowaliśmy 300% stawki za pierwszą godzinę tłumaczenia celem rekompensaty za czas w dojeździe w miejscu zamieszkania tłumacza oraz za konieczność rezerwacji terminu. Stawki za godzinę tłumaczenia podwyższyliśmy o około 35% w stosunku do obecnie obowiązujących, różnice między poszczególnymi grupami wyglądają następująco (zachowują proporcje między poszczególnymi grupami z obecnie obowiązujących przepisów):

I grupa = x

II grupa = x + 20%

III grupa = x + 35%

IV grupa = x + 60%

Ad 1) punkt 2.

Praca w godzinach nocnych, niedziele i święta

Proponujemy zmianę odniesienia zawartego w § 6 ust. 3 Rozporządzenia MS w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego.

Przywoływany w Rozporządzeniu art. 151⁷ Kodeksu pracy, który mówi o powiększeniu wynagrodzenia o 20%, odnosi się tylko do pracy w porze nocnej, nie odnosi się do niedziel i świąt; dotyczy pracy zmianowej w zorganizowanych zakładach pracy, po konsultacji pracodawcy z radą zakładową i lekarzem etc.

Tymczasem praca tłumacza w godzinach nocnych, w niedziele i święta jest raczej pracą *ad hoc*, bez możliwości uzyskania ekwiwalentu w postaci czasu wolnego. Zatem właściwszą wydaje się tu podstawa w art. 151¹¹ § 3 w powiązaniu z art. 151¹ § 1 Kodeksu pracy:

Art. 151¹¹ § 3: Jeżeli nie jest możliwe wykorzystanie w terminie wskazanym w § 1 pkt 2 dnia wolnego od pracy w zamian za pracę w święto, pracownikowi przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wysokości określonej w art. 151¹ § 1 pkt 1, za każdą godzinę pracy w święto.

Art. 151¹ § 1: Za pracę w godzinach nadliczbowych, oprócz normalnego wynagrodzenia, przysługuje dodatek w wysokości:

1) 100% wynagrodzenia – za pracę w godzinach nadliczbowych przypadających:

a) w nocy,

b) w niedziele i święta niebędące dla pracownika dniami pracy, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy,

c) w dniu wolnym od pracy udzielonym pracownikowi w zamian za pracę w niedzielę lub w święto, zgodnie z obowiązującym go rozkładem czasu pracy;

Ad 1) punkt 3.

Rozliczenie znaków w tłumaczeniu pisemnym na język obcy postępujący się ideogramami.

Tłumacze przysięgli języków postępujących się ideogramami zgłaszają nam, że stosowany przez organy przelicznik znaków jest krzywdzący w przypadku tłumaczeń na język obcy, ponieważ w językach postępujących się ideogramami jeden znak nie odpowiada jednej literze, a jednemu wyrazowi, a w niektórych przypadkach nawet kilku wyrazom. Skutkuje to tym, że na tekst w języku tłumaczenia składa się zaledwie ułamek znaków zawartych w tekście źródłowym. Proponujemy

zatem, by w przypadku języków postępujących się ideogramami wprowadzić w rozporządzeniu inny przelicznik strony niż 1125 znaków liczonych ze spacjami.

Ad 1) punkt 4.

Indeksacja stawek urzędowych o inflację.

Proponujemy wprowadzenie corocznej indeksacji o inflację sprzed dwóch lat, w praktyce oznacza to, że stawki na rok 2025 zostałyby podwyższone o inflację za rok 2023.

Ad 2)

Rozliczenia podatkowe tłumaczeń wykonywanych na rzecz organów administracji publicznej

Wśród problemów relacjonowanych nam przez tłumaczy przysięgłych dość często pojawia się problem niejednolitego w skali całego kraju sposobu opodatkowania PDOF tłumaczeń wykonywanych na rzecz sądów, prokuratury i policji.

Okazuje się bowiem, że urzędy skarbowe w różnych miastach Polski w różny sposób podchodzą do zaliczania do działalności wykonywanej osobiście tłumaczeń poświadczonych wykonywanych na rzecz sądów, prokuratury i policji przez tłumaczy przysięgłych prowadzących działalność gospodarczą.

Izby Skarbowe wydają różne opinie w tym zakresie, chociaż od roku 2014 w linii orzeczniczej dominuje pogląd, że tłumacze przysięgli prowadzący działalność gospodarczą powinni zaliczać do niej także tłumaczenia wykonywane na sądów, prokuratury i policji.

Pogląd ten jest o tyle krzywdzący, że zaliczenie tłumaczeń wykonywanych na podstawie powołania przez sąd, prokuratora i policję skutkuje powstaniem obowiązku podatkowego w momencie wystawienia faktury. Przedsiębiorca - a tłumacz przysięgły prowadzący działalność gospodarczą jest przedsiębiorcą - ma obowiązek wystawienia faktury najpóźniej do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano sprzedaży lub wykonano usługę. Za moment wykonania usługi przyjmuje się moment wykonania tłumaczenia ustnego bądź przekazania do organu tłumaczenia pisemnego. W przypadku tłumaczeń poświadczonych wykonywanych na rzecz sądów, prokuratury i policji wynagrodzenie przysługuje tłumaczowi dopiero w momencie uprawomocnienia się postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia. A zatem w przypadku wystawienia faktury z działalności gospodarczej mamy do czynienia z sytuacją, kiedy na tłumaczu ciąży obowiązek podatkowy, ale nie przysługuje mu jeszcze wynagrodzenie, którego ów obowiązek dotyczy. Może nawet dojść do sytuacji, gdy tłumacz odprowadzi podatek, a organ odmówi mu przyznania wynagrodzenia w całości bądź w części. Rodzi to późniejszą konieczność korygowania dokumentacji księgowej i deklaracji podatkowych tłumacza.

Z uwagi na fakt, że tłumacz nie może odmówić wykonania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, policji oraz organów administracji publicznej, chyba że zachodzą szczególnie ważne przyczyny uzasadniające odmowę, nie mamy tu do czynienia ze stosunkiem prawnym zakładającym równość stron. W konsekwencji tego, w przypadku zaliczenia tłumaczeń poświadczonych wykonywanych w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, do działalności gospodarczej tłumacza przysięgłego, obowiązek podatkowy po stronie tłumacza powstaje przed momentem powstania po stronie Państwa obowiązku uregulowania wynagrodzenia na rzecz tłumacza. Skutkuje to sytuacjami,

w których tłumacz nie tylko wykonuje przymusowe świadczenie na rzecz Państwa, ale jeszcze odprowadza od niego podatek dochodowy. Taki stan rzeczy jest niedopuszczalny.

W przypadku rozliczania w ramach działalności gospodarczej tłumaczeń wykonywanych na żądanie sądu, prokuratora i policji, od wynagrodzenia należy także odprowadzić składkę zdrowotną, co skutkuje nierównością podmiotów wobec prawa, jako że te same tłumaczenia realizowane w ramach działalności wykonywanej osobiście nie są obciążone składką zdrowotną.

W związku z powyższym proponujemy dwa alternatywne rozwiązania:

- 1) Ujednolicenie, w porozumieniu z Ministerstwem Finansów, interpretacji podatkowych w całym kraju i dopuszczenie możliwości zaliczania tłumaczeń wykonywanych przez tłumaczy przysięgłych prowadzących działalność gospodarczą do działalności wykonywanej osobiście, od której PDOF potrącać będzie organ.
- 2) Wprowadzenie do ustawy o PDOF przepisu analogicznego do przepisu wprowadzonego do ustawy o VAT: W przypadku świadczenia usług na rzecz sądów powszechnych, administracyjnych, wojskowych lub prokuratury przez osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, którym sądy te lub prokurator, na podstawie właściwych przepisów, zleciły wykonanie określonych czynności związanych z postępowaniem sądowym lub przygotowawczym, obowiązek podatkowy w zakresie PDOF powstaje z chwilą otrzymania całości lub części zapłaty.
- 3) W przypadku zastosowania rozwiązania z punktu 2: wprowadzenie do przepisów dotyczących składki zdrowotnej analogicznego przepisu, to jest obowiązku odprowadzenia składki zdrowotnej dopiero po uregulowaniu płatności przez organ administracji publicznej.

Ad 3)

Rozliczenia kosztów tłumaczenia (zwrot kosztów dojazdu i zwrot kosztów przesyłki) – uściślenie wymogów formalnych dotyczących dokumentowania poniesionych kosztów.

W związku z wydaniem dwóch rozporządzeń, to jest rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r., poz. 627, w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym, a także rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 kwietnia 2024 r., poz. 615 w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym, które stosują się odpowiednio do tłumaczy przysięgłych, uprzejmie prosimy o wydanie interpretacji dotyczącej zwrotu poniesionych przez biegłego/tłumacza kosztów dojazdu.

Nasi członkowie informują nas, że funkcjonariusze policji odmawiają przyznania tłumaczom zwrotu kosztów dojazdu na tłumaczenia ustne podczas czynności prowadzonych poza miejscem zamieszkania tłumacza, jeśli tłumacz nie załączy do wniosku o zwrot kosztów faktury bądź paragonu za tankowanie paliwa. Pragniemy zwrócić uwagę na kilka kwestii. Po pierwsze, nie zawsze tankuje się w dniu czynności, po drugie, koszt paliwa to tylko jeden ze składników wydatków ponoszonych na dojazd, w kosztach dojazdu samochodem należy bowiem uwzględnić inne niezbędne koszty eksploatacyjne, koszty ubezpieczenia, raty leasingu lub kredytu bądź amortyzację samochodu. Dotychczas koszty dojazdu były obliczane według stawek za kilometr przebiegu pojazdu uzależnionych od pojemności skokowej silnika i wynikających z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 22 grudnia 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów

służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy, zaś wniosek o zwrot kosztów dokumentowany był kopią dowodu rejestracyjnego pojazdu i wyczeniem/mapką długości przebytej trasy w obie strony. Zwrot za samo paliwo w żadnym razie nie rekompensuje poniesionych w związku z dojazdem kosztów. Warto też podkreślić, że takie podejście do kwestii kosztów dojazdu samochodem automatycznie wyklucza osoby korzystające z samochodów elektrycznych, zasilanych z domowych instalacji bądź zwolnionych z kosztów zasilania na podstawie umowy z producentem pojazdu.

Podobny problem wiąże się ze zwrotem kosztów przesyłki, organy domagają się od tłumacza przysięgłego faktury za znaczek, gdy tymczasem koszt przesyłki podany jest na samym znaczku, więc konieczność jego poniesienia udokumentowana jest w samej czynności wystania listu do organu.

Zwracamy się zatem z prośbą o wydanie interpretacji tego przepisu i ustalenie jednolitych zasad rozliczania kosztów dojazdu ponoszonych w związku z tłumaczeniami oraz skierowanie interpretacji do wszystkich organów administracji publicznej podległych Ministerstwu Sprawiedliwości i zlecających tłumaczenia tłumaczom przysięgłym.

Ad 4)

Podjęcie interwencji w sprawie organizowania przez organy przetargów na tłumaczenia poświadczane oraz zlecenia tłumaczeń pośrednikom zamiast powoływania tłumaczy przysięgłych.

Tłumacze przysięgli coraz częściej zwracają nam uwagę na niepokojący proceder organizowania swego rodzaju przetargów na tłumaczenia wśród tłumaczy i pośredników. Istotą tego proceduru jest masowe rozsyłanie przeznaczonej do tłumaczenia pisemnej dokumentacji z prośbą o wycenę zlecenia. Praktyka ta jest niezgodna z przepisami, które stanowią, że do tłumaczenia należy wezwać tłumacza. Warto także wspomnieć o tym, że przetargi te nie ograniczają się wyłącznie do tłumaczy przysięgłych. Niepokój budzi coraz częstsza niestety praktyka niektórych organów procesowych polegająca na poszukiwaniu tłumacza (w tym i tłumacza przysięgłego) poprzez pośredników, to jest przez biura tłumaczeń. Skutkuje ona nieupoważnionym rozpowszechnianiem akt procesowych, ponieważ pośrednicy często rozsyłają komplet zeskanowanych dokumentów do różnych tłumaczy/biur tłumaczeń z prośbą o ofertę cenową. W ten sposób organ procesowy będący dysponentem akt postępowania całkowicie traci nad nimi kontrolę. Uniemożliwia to zachowanie w tajemnicy faktów i okoliczności objętych postępowaniem, a w konsekwencji może znacząco utrudniać, a w skrajnych przypadkach nawet uniemożliwiać skuteczne przeprowadzenie postępowania.

W związku z powyższym proponujemy podjęcie wspólnych działań mających na celu doprowadzenie do zaprzestania takiej praktyki, ponieważ utrudnia i opóźnia ona postępowanie, przez co nie leży w interesie wymiaru sprawiedliwości. Naszym zdaniem, celowe byłoby skierowanie stosownego pisma/rekomendacji do wszystkich organów podległych MS i zlecających tłumaczenia.

Pragniemy podkreślić, że tematy, które ujęliśmy w tym piśmie, są to jedynie tematy najpilniejsze, z całą pewnością nie wyczerpują one problemów, które napotykają tłumacze przysięgli w swojej praktyce. Pragniemy zasygnalizować, że w niedalekiej przyszłości powinniśmy zająć się także kwestią niebezpieczeństw wynikających ze stosowania przez organy narzędzi do tłumaczenia opartych na sztucznej inteligencji, a także rozszerzyć katalog dokumentów, na podstawie których tłumacz przysięgły sporządza tłumaczenia.

Uprzejmie prosimy o zapoznanie się z naszymi propozycjami i liczymy, że uda nam się gruntownie je omówić podczas spotkania w Ministerstwie Sprawiedliwości. Mamy nadzieję, że do spotkania tego dojdzie jeszcze w tym roku, prosimy o zaproponowanie nam jego daty.

Z poważaniem

Łukasz Mrzygłód w imieniu Bałtyckiego Stowarzyszenia Tłumaczy

Agnieszka Flor-Górecka w imieniu Lubelskiego Stowarzyszenia Tłumaczy

Wojciech Rynduch-Walecki w imieniu Polskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Konferencyjnych

Marta Czyżewska w imieniu Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych
TEPIS

Elżbieta Janssen-Stenko w imieniu Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich

Agnieszka Michalska-Rajch w imieniu Związku Zawodowego Tłumaczy Przysięgłych w Polsce